

Aan
de gemeenteraad

Datum 1 oktober 2024
Zaaknummer 2024-0100028
Betreft Beantwoorden moties M2 tot en met M6 bij raadsbesluit over Bomenprogramma op 12 maart 2024

Vergadering van
Portefeuillehouder: Marc Merx
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Ruimtelijke Kwaliteit - Groen & Spelen
Auteur: Lianne Suijker
E-mail: la.suijker@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Jürgen Scholten
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Op 12 maart jongstleden heeft uw raad bij het vaststellen en beschikbaar stellen van een krediet voor het bomenprogramma vijf moties aangenomen. Op dat moment waren de uitvoerbaarheid en financiële consequenties niet duidelijk. Daarom heeft de wethouder aangegeven de moties te beschouwen als een inspanningsverplichting en niet als resultaatverplichting. We hebben de moties onderzocht op haalbaarheid en zijn in gesprek gegaan met de Partij voor de Dieren, groene partners en andere gemeentes om te ontdekken welke zorg er achter de moties zit en hoe we daar op een juiste wijze mee op kunnen gaan. Het is ons duidelijk geworden dat het van belang is dat kap een laatste stap moet zijn in de afwegingen. En dat de kosten die behoren bij het kappen van bomen gedekt zouden moeten worden door diegene die de boom kapt. Daarbij moeten gemeente, bewoners en ontwikkelaars gemotiveerd worden om bomen te behouden. Wij hebben de kansen en consequenties van de moties in beeld gebracht. In deze raadsinformatiebrief geven wij onze bevindingen weer en geven we aan welke conclusies wij getrokken hebben.

Wat is de te delen informatie?

Motie M5 en M6 – Financieel Perspectief en onderhoud door vrijwilligers

In de perspectiefnota 2025 – 2028 is reeds extra budget opgenomen voor het bomenonderhoud. Dit betekent dat in 2026 het bomenprogramma op niveau C uitgevoerd kan worden. Na 2026 zal het bomenprogramma terugvallen naar niveau D. Motie M6, die gaat over het uitvoeren van het bomenprogramma op niveau B, zal na de volgende gemeenteraadsverkiezingen voorgelegd worden aan een nieuw te vormen coalitie. Vanuit het onderhoudsprogramma gaan we altijd zorgvuldig om met kap. Gezien het naderende verslechterde financiële perspectief gaan we vanaf 2025 keuzes maken om het beschikbare budget na 2026 zo goed mogelijk te besteden. De consequenties van de keuze voor een lager budget zijn beschreven in het bomenprogramma en nader toegelicht bij de perspectiefnota. In de bijlage zijn de effecten die op termijn zichtbaar kunnen worden in de openbare ruimte weergegeven.

In motie M6 staat ook het verzoek om te onderzoeken hoe deskundige vrijwilligers kunnen participeren in onderhoud en hoe bewoners kunnen worden betrokken bij het onderhoud van boomspiegels. Voor de boomspiegels werken we al met zogenaamd adoptiegroen waarvoor vrijwilligers zich kunnen melden. Het participeren in specialistisch boomonderhoud is niet gewenst omdat dat een expertise is waarvoor deskundigheid en ervaring nodig is. Aantoonbaar deskundige en ervaren vrijwilligers kunnen zich via de website van de gemeente Dordrecht melden.

Motie M2– Kapvergunning

In essentie zegt Motie M2: Alle bomen binnen de bebouwde kom (Wet natuurbescherming) met een minimale stamdoorsnede van 20 cm (op 130 cm hoogte) worden vergunningplichtig. Dit betekent dat ook de kap van bomen op particuliere terreinen vergunningplichtig wordt. Ook het dunnen van bomen (dikker dan 20 cm) in bosopstanden door onszelf of door derden kan dan niet meer zonder vergunning.

De verwachting is dat met invoeren van motie M2 jaarlijks 1.100 vergunningen aangevraagd gaan worden. Waarvan circa 50% door de gemeente zelf. Ongeveer 90% van de bomen die de gemeente kapt, worden gekapt vanwege boomziektes of -aantastingen of in het kader van stads(uitleg)ambities. We verwachten met deze vergunningplicht meer bezwaarprocedures (hoorzittingen en rechtszaken) en daardoor ook langere doorlooptijden van het realiseren van stadsambities. In Haarlem en uit eigen ervaringen is gebleken dat een zeer groot gedeelte (> 90%) van de vergunningaanvragen alsnog verleend wordt omdat er zwaarwegende argumenten zijn.

Het uitvoeren van deze motie houdt in dat de ambtelijke capaciteit om vergunningen te kunnen beoordelen met circa 7 fte toe zal moeten nemen. Jaarlijks komt dit neer op meerkosten van € 978.000, -. De beoordelaars dienen daarnaast kennis te hebben van bomen én juridisch onderlegd zijn. Deze capaciteit is zeer schaars.

Gelet op de verwachting dat de uitkomst van het vergunningproces, na veel tijd, inzet en kosten, veelal hetzelfde zal zijn kiezen we ervoor om motie M2 niet tot uitvoer te brengen. De uitvoer van de motie voor algemene kapvergunningsplicht kan niet kostendekkend (zie motie M4). Voor de bomen die op de Bomenlijst staan geldt al een vergunningplicht. Deze blijft wel bestaan.

Motie M4 - Leges

Motie M4 stelt voor om leges te heffen voor de aanvraag van een kapvergunning. Waarbij een differentiatie van de hoogtes van de leges naar het aantal te kappen bomen gemaakt kan worden. Leges zijn bedoeld om de kosten van de procedure van de vergunning te dekken. Het door de leges vrijgespeelde budget komt toe aan de stad, maar kan met een raadsbesluit wel aan het groenonderhoud toegevoegd worden. De leges variëren bij andere gemeentes van € 58,- tot € 445,-. Om kostendekkend te kunnen zijn zouden de leges in Dordrecht € 890,- per boom moeten bedragen.

In het verleden zijn leges afgeschaft omdat we het belangrijk vinden dat bewoners die willen kappen zich melden. Als er kostendekkende leges geheven worden dan motiveert dit bewoners niet om contact te zoeken en zou dit illegale kap in de hand kunnen werken. We kiezen er wel voor om alleen voor de bomen die op de Bomenlijst staan leges te gaan heffen. Deze bomen genieten al extra bescherming vanuit de vergunningplicht. Alhoewel het uitgangspunt is dat leges kostendekkend moeten zijn, gaan we onderzoeken of we voor de bomen die op de Bomenlijst staan passende leges kunnen vragen. Dit zal nog nader uitgewerkt moeten worden.

Motie M3

Samenvattend zegt de motie:

1. Alle bomen waar een vergunning voor aangevraagd moet worden geldt herplantplicht. In Dordrecht zijn dit de bomen die op de Bomenlijst staan.
2. In het nieuwe kapbeleid herplant van bomen of – wanneer dat niet mogelijk is – een storting in een op te richten bomenfonds verplicht te stellen.

De gemeente legt zichzelf al een herplantplicht op. We kiezen ervoor om, volgens de motie, een herplantplicht in te stellen voor de bomen die op de Bomenlijst staan. We kiezen ervoor de herplantplicht van stadsuitleg te verstevigen en te baseren op het verloren gegane boomkroonvolume ongeacht eventuele vergunningsplicht.

Wel geven we mee dat de herplantplicht op particuliere terreinen lastig te handhaven is. Pas als iemand op heterdaad betrapt wordt op het kappen van een boom zonder vergunning, kan een bestuursrechtelijke herplantplicht worden opgelegd. Een verplichting tot herplant van bomen in particuliere tuinen kan illegale kap in de hand werken omdat particulieren de kosten die met een herplantplicht gepaard gaan mogelijk willen voorkomen. Daarnaast zou de handhaving van de herplantplicht extra kosten met zich meebrengen.

Het opzetten van een bomenfonds staan we achter. Dit doen we in navolging van het voorbeeld van de gemeente Haarlem. De exacte voorwaarden moeten nog nader uitgewerkt worden. Wel geven we mee dat het voor ontwikkelaars makkelijker kan worden om de herplantplicht 'af te kopen'. Met als gevolg dat het kroonvolume niet zal toenemen zoals we dat in het bomenprogramma beogen.

Motie Lot van oude bomen in handen van de raad

Op 9 juli 2024 is de motie M21 'Lot van oude bomen in handen van de raad' ingetrokken na toezegging van de wethouder om bij de jaarlijkse raadsinformatiebrief over de uitvoer van het bomenprogramma de raad ook te informeren over beeldbepalende monumentale bomen. De raad kan dan zelf bepalen of ze hier extra budget voor vrij wil maken. De objectieve criteria voor beeldbepalende monumentale bomen nemen we op in de ontwikkeling van het kapbeleid. Daarnaast zullen we, mocht er onverwacht toch geld over zijn vanuit het onderhoudsprogramma, prioriteit geven aan beeldbepalende monumentale bomen.

Maatregelen n.a.v. de moties

In het bomenprogramma staan een groot aantal maatregelen die na het vaststellen van het programma genomen gaan worden. Met behulp van de moties, de gesprekken met andere gemeentes en verder afstemming, zijn we tot de volgende extra maatregelen gekomen om kap zoveel mogelijk te beperken.

- Herplantplicht in te stellen voor de bomen die kapvergunningplichtig zijn (die op de Bomenlijst staan). Herplantplicht van niet-Bomenlijstbomen die door de gemeente worden gekapt in stand houden.
- Leges te heffen voor de bomen die kapvergunningplichtig zijn. De hoogtes en de differentiatie van deze leges moeten nog nader bepaald worden.
- Herplant stimuleren door in aanbestedingen van stedelijke ontwikkelingen het uitgangspunt op te nemen dat binnen 10-20 jaar het kroonvolume zoals dat bij aanvang van het project aanwezig was, minimaal teruggekeerd moet zijn. Als dit om zwaarwegende (maatschappelijke) redenen niet mogelijk is, zal er een passende storting in het bomenfonds gedaan moeten worden zodat de gemeente zelf de herplant elders in de stad kan uitvoeren.
- In de APV een bomenfonds opnemen waarin bewoners of ondernemers die dit wensen vrijwillig, of vanuit de herplantplicht verplicht zijn, te storten, ten behoeve van de aanleg van groen en/of bomen. De voorwaarden voor dit fonds moeten nog nader uitgewerkt worden. De gemeente Haarlem geeft aan een dergelijk fonds in de APV te hebben staan in kader van de herplantplicht, maar dat er van een vrijwillige bijdrage nog nooit gebruik gemaakt is.
- Voor de ondersteuning van particulieren met een boom gaan we een loket starten waar inwoners advies voor kap en vervanging/herplant kunnen verkrijgen. Op die manier houden we overzicht waar er in particuliere tuinen gekapt gaat worden, en om welke reden. Met het gesprek hopen we bewoners op alternatieven op kap te kunnen wijzen.
- Criteria opstellen voor 'Beeldbepalende monumentale bomen', deze laten vaststellen bij het kapbeleid, en de raad met een raadsinformatiebrief over het onderhoudsprogramma jaarlijks informeren over de stand van deze bomen.
- Op basis van de motie 'Lot van oude bomen in handen van de raad' prioriteit geven aan beeldbepalende monumentale bomen als er geld over is van het onderhoudsprogramma.
- Op de website van de gemeente Dordrecht zullen we aangeven hoe deskundige vrijwilligers betrokken kunnen worden in specialistisch bomenonderhoud. Vrijwilligers moeten aantoonbare kennis, diploma's en ervaring hebben.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

In de bijlage van het Bomenprogramma is een uitgebreide actielijst opgenomen. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering van het Bomenprogramma via een raadsinformatiebrief.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Niet van toepassing. De maatregelen passen binnen het bomenprogramma. Maatregelen die niet binnen het bomenprogramma passen, waaronder het aanpassen van de APV, uitwerking van het kapbeleid, criteria voor beeldbepalende bomen en het oprichten van een bomenfonds worden in een later stadium voorgelegd aan de raad.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Raadsvoorstel - Actualiseren bomenlijst en aanpassing bebouwde komgrens natuurbescherming
[Gemeenteraad Dordrecht 22 juni 2021 14:00:00, Gemeente Dordrecht.](#)

Raadsvoorstel – Vaststellen en Beschikbaar stellen van een krediet voor
Bomenprogramma [Gemeenteraad Dordrecht 12 maart 2024 14:00:00, Gemeente Dordrecht.](#)

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

P.A.C.M. van der Velden
burgemeester